
[2017-6-RE](#)

CAUSA 2017-6-RE

(Cia. Financera d'Assegurances, SA c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 38-2017. Recurs d'empara

Aute del 15 de maig del 2017

BOPA núm. 33, del 24 de maig del 2017

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 de gener del 2017, per la representació processal de la companyia Financera d'Assegurances, SA, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 20 de desembre del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada declarant infringit el dret esmentat, que anul·li la resolució impugnada i que retrotregui les actuacions "*al moment de presentació de l'escrit de conclusions*" tal com estableix la sentència del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2016, recaiguda en la causa 2016-13-RE, per tal que la Sala Civil concedeixi el termini legalment previst per poder interposar recurs d'apel·lació contra la sentència del 15 de juny del 2015, dictada pel Tribunal de Batlles;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 13 de febrer del 2017;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'una causa civil (4100351/2009) seguida entre unes companyies d'assegurances i la

societat Elèctrica Escaldes, SL i la seva asseguradora, la companyia Financera d'Assegurances, SA, en fase d'apel·lació la representació processal d'aquesta darrera no va presentar el seu escrit de conclusions dins el termini atorgat, motiu pel qual, el 17 de desembre del 2015, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, d'acord amb l'article 70 de la Llei transitòria de procediments judicials va declarar desert el recurs d'apel·lació interposat per aquesta part.

1.2. La representació processal de la companyia Financera d'Assegurances, SA va al·legar la vulneració del seu dret a la jurisdicció, pel fet que havia ocorregut una incidència en el moment de la notificació de la providència que l'emplaçava a presentar el seu escrit de conclusions, ja que s'hauria notificat al procurador un document que no corresponia a la causa que ell portava i que hauria retornat a la Secretaria de la Sala Civil i, per aquest motiu, demanava que es prengués testimoni a la Sra. Canòlich Charles, oficial de la Sala Civil, a qui es va retornar el document.

1.3. Una vegada seguit el procediment adient, la representació processal de la companyia recurrent va presentar un recurs d'empara que va ser estimat mitjançant la sentència del 7 de setembre del 2016, recaiguda en la causa 2016-13-RE.

1.4. Com a conseqüència d'aquesta sentència, el 20 de setembre del 2016, es va procedir a la pràctica de la prova testifical sol·licitada i, el 17 de desembre del 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual declarava novament desert el recurs d'apel·lació interposat per la companyia Financera d'Assegurances, SA, així com la prossecució de la tramitació del recurs d'apel·lació en relació amb una altra part.

1.5. La representació processal de la companyia recurrent va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions, el qual va ser desestimat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, el 20 de desembre del 2016.

1.6. El 20 de gener del 2017, la representació processal de la companyia Financera d'Assegurances, SA va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 20 de desembre del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de la recurrent

- La part recurrent al·lega que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia obvia la

sentència dictada pel Tribunal Constitucional, per tal com retrotreu les actuacions a un moment posterior a l'aute del 17 de desembre del 2015 declarat nul pel Tribunal Constitucional. Aquest fet vulnera el dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

- De la sentència constitucional es desprèn que el moment en què s'havia de retrotreure les actuacions era el de la presentació de l'escrit de conclusions, cosa que implicava que el Tribunal Superior de Justícia havia de concedir a aquesta part el termini legalment establert per presentar aquest escrit.

- Així mateix, al·lega que de la pràctica de la prova testifical se'n deriva l'acreditació d'un fet

excepcional que genera un dubte raonable sobre la realitat de la notificació efectuada a aquesta part. Segons el parer d'aquesta part, si és cert que el procurador va retornar una de les notificacions incorrectament efectuades, aquesta circumstància obre la possibilitat que la notificació en qüestió fos precisament la de la providència que l'emplaçava a presentar l'escrit de conclusions en aquesta causa.

- La documentació continguda en les actuacions no pot servir per contradir la possibilitat que s'acaba d'esmentar, perquè com ja es va dir en el primer recurs d'empara presentat per aquesta part, la secretària judicial no assisteix presencialment a la Cúria i en el moment de la notificació de resolucions judicials, les diligències de notificacions ja es troben signades abans de procedir-se a la notificació. Per tant, la diligència que obra en les actuacions no pot donar fe de la correcció i efectiva notificació de la providència objecte de litigi.

Per acabar demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada declarant infringit el dret esmentat, que anul·li la resolució impugnada i que retrotregui les actuacions "*al moment de presentació de l'escrit de conclusions*" tal com establia la sentència del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2016, recaiguda en la causa 2016-13-RE, per tal que la Sala Civil concedeixi el termini legalment previst per poder interposar recurs d'apel·lació contra la sentència del 15 de juny del 2015, dictada pel Tribunal de Batlles.

2.2. Argumentació jurídica de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil considera que de la prova practicada no es pot concloure que existís un fet excepcional susceptible d'ocasionar un dubte raonable sobre la notificació de la providència que concedia el termini per presentar l'escrit de conclusions.

- A aquesta valoració, afegeix que en les actuacions es troba la diligència de notificació de la providència en qüestió i d'això en dóna fe la secretària judicial de la Sala.

- Per tant, estava acreditat en les actuacions que al marge que s'haguessin lliurat al procurador quatre còpies de notificacions de providències, una d'aquestes corresponia a la causa en litigi com es desprèn de la diligència en què consta la data de la notificació, la persona a la qual es notifica (en aquest cas al procurador de la companyia recurrent), així com la seva signatura.

- El procurador mateix va signar que se li lliurava la providència, de forma que va efectuar una declaració de voluntat en relació amb aquesta recepció, i, des d'aquesta òptica no existeix cap dubte raonable sobre aquesta recepció, ni, aleshores, que calgui efectuar una altra interpretació de les normes processals aplicables.

- Per tant, la Sala Civil conclou que no s'ha vulnerat cap dels drets continguts a l'article 10 de la Constitució i desestima l'incident de nul·litat d'actuacions de la part recurrent.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

El Ministeri Fiscal demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, per tal com destaca que es va practicar la prova testifical sol·licitada per la part recurrent amb la finalitat de poder acreditar un dubte raonable sobre la realitat de la notificació del termini de recurs a aquella part.

El Ministeri Fiscal exposa que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va considerar que el resultat d'aquesta prova permet acreditar que la notificació esmentada es va efectuar correctament. Aquesta valoració es va dur a terme de manera raonada i, per tant, com que no és arbitrària, no s'ha produït la vulneració de cap dels drets fonamentals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional mitjançant una sentència del 7 de setembre del 2016 va atorgar a la companyia Financera d'Assegurances, SA l'empara en el dret a un procés degut, reconegut en l'article 10.1 de la Constitució. Així, va anul·lar els autes del 17 de desembre del 2015 i de l'11 de febrer del 2016, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per tal d'ordenar que aquesta Sala acceptés la pràctica de la prova sol·licitada per la part recurrent, que no havia estat acceptada i que considerava que podia ser fonamental per tal de resoldre el cas.

El Tribunal Constitucional argumentava que "*el Tribunal Superior de Justícia va denegar a la societat recurrent la declaració d'un testimoni que hagués pogut (...) aclarir als jutges la realitat material dels fets i permetre de decidir (...) si la manca de respecte en el termini per interposar l'apel·lació es devia a una successió inhabitual i excepcional d'errors d'ordre material*". La prova demanada i que no havia estat acceptada era la declaració de la Sra. Canòlich Charles, el testimoni de la qual tingué lloc el 20 de setembre del 2016.

En l'aute del 20 de desembre de 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia resumeix el contingut de la prova testifical verificada i, després de valorar-la, estima que d'aquesta declaració no se'n desprèn cap indicatiu que confirmi l'al·legació de la recurrent en el sentit que la providència que obria el termini de tretze dies per presentar conclusions no li havia estat notificada. I, al mateix temps, recorda que en les actuacions consta acreditat que el procurador de la recurrent havia llegit i signat la recepció de la diligència de notificació de la providència del 24 de setembre del 2015, que assenyala el termini esmentat; i, conclou que aquest fet no ha estat contradit o invalidat per la declaració del nou testimoni.

La valoració de les proves realitzades és una competència que correspon, en tot cas i en exclusiva, als òrgans de la jurisdicció ordinària i, en aquesta causa, la valoració realitzada per la Sala Civil no ha permès estimar l'al·legació feta per la recurrent.

3.2. La sentència del Tribunal Constitucional ordenava procedir a una nova prova testifical i igualment "*Retrotreure les actuacions al moment de la presentació de l'escrit de conclusions*". Però no ordenava que, en el seu cas, li fos atorgat un termini per tal de presentar l'escrit de referència, perquè aquesta és una competència dels tribunals ordinaris d'acord amb la llei. Com resulta raonable, si no fos així, no hauria calgut ordenar la realització d'una nova prova testifical, per tal d'esgotar totes les vies de prova proposades amb la finalitat d'esvair els dubtes que el Tribunal Superior de Justícia pogués haver tingut. La companyia recurrent no pot pretendre que encara que el testimoni aportat no l'afavorís en la concessió necessària d'obrir un nou termini, aquest darrer podria derivar igualment i necessàriament de la sentència del Tribunal Constitucional.

El Tribunal Constitucional no té competència per establir un nou període de temps per presentar l'escrit de conclusions que la recurrent no va presentar en el seu moment. No pot fer-ho perquè no és competent per intervenir en els procediments judicials en curs i per aplicar el dret ordinari. Però

per tal de fer possible la prova testimonial calia l'anul·lació dels dos autes del 17 de desembre del 2015 i de l'11 de febrer del 2016 i "*Retrotreure les actuacions al moment de la presentació de l'escrit de conclusions*" pel cas que, com a resultat del nou testimoni, resultés indispensable fer-ho.

En consonància amb la valoració feta pel Tribunal Superior de Justícia continguda en l'acte del 20 de desembre del 2016, objecte d'aquest recurs, aquest ha considerat que "*no existeix cap dubte raonable en relació a aquest extrem*" perquè no existeix cap prova que contradigui el document signat pel procurador de la recurrent segons el qual havia rebut la notificació de la providència. I, per tant, el Tribunal Superior de Justícia conclou que en autes consta la signatura del procurador de la recurrent segons la qual li havia estat notificada la providència i que no s'ha produït cap nou indicatiu que permetés confirmar la declaració de la recurrent. En tot cas, correspon al Tribunal Superior de Justícia, és a dir, a la jurisdicció ordinària, l'examen i la valoració de la declaració feta pel nou testimoni, així com l'aplicació del dret processal, tal com fa l'acte del 20 de desembre del 2016, objecte d'aquest recurs d'empara.

L'autoritat de la cosa jutjada s'imposa *erga omnes* i el Tribunal Constitucional no intervé ni pot intervenir en l'exercici de funcions que corresponen en exclusiva als òrgans de la jurisdicció ordinària com és el cas de l'aplicació de les lleis processals. I, per tant, no pot substituir els tribunals ordinaris en l'exercici de la seva funció judicial. L'àmbit de la competència del Tribunal Constitucional és la defensa dels drets a la jurisdicció i a un procés degut sempre que aquests hagin causat la indefensió del recurrent i, en aquesta via, vetlla per tal que els tribunals hagin pogut conèixer totes les proves proposades que en una possible situació de dubte poguessin resultar determinants.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2017-6-RE interposat per la representació processal de la companyia Financera d'Assegurances, SA contra l'acte del 20 de desembre del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest acte a la representació processal de la recurrent, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest acte, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 15 de maig del 2017.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada